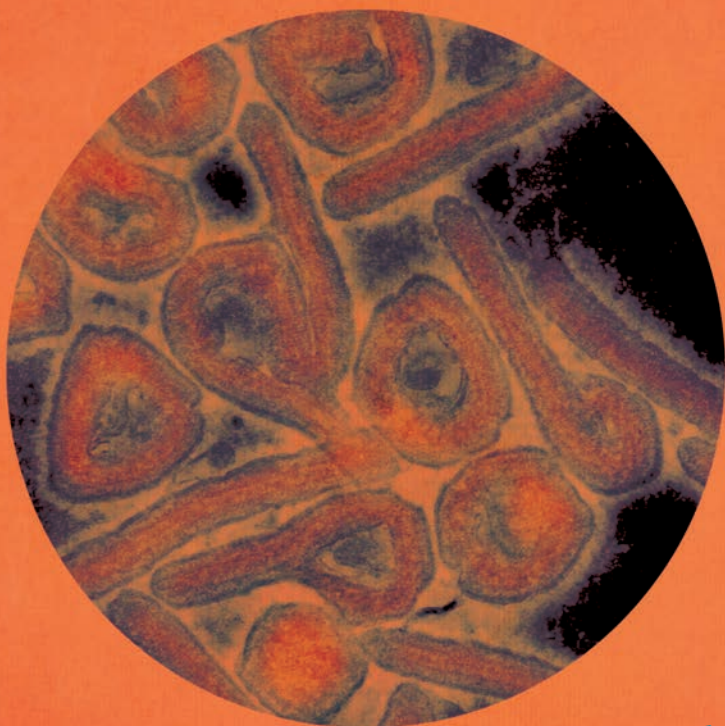

GUILLEM CLUA

Marburg

labutxaca

Una mirada intel·ligent sobre les llums i les ombres,
les pors i les esperances de la història de la humanitat.

Guillem Clua

Marburg

Proa
Barcelona

La primera edició d'aquesta obra es va publicar
a Proa l'any 2010

Primera edició en aquest segell: gener del 2019

© Guillem Clua, 2010

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.,
labutxaca

Fotocomposició: Moelmo

DIPÒSIT LEGAL: B. 26.076-2018

ISBN: 978-84-17420-30-7

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

SUMARI

Un món malalt, per Guillem Clua 7

MARBURG

Primer acte 19

Segon acte 97

PRIMER ACTE

Alemanya, agost del 1967. Tarda. Un laboratori científic. L'espai consta de dues parts, un despatx on hi ha la porta d'accés, i una zona estèril amb material d'anàlisi: microscopis, tubs d'assaig i parafernàlia per l'estil. Els dos espais estan separats per una porta i un gran finestral que ocupa gairebé tota la paret.

TOM i HELGA tornen de dinar i es preparen per seguir amb la seva jornada laboral. Estan discutint.

HELGA, *furiosa*: Una anxova!

TOM, *resignat, aguantant-se*: Helga, ja n'hi ha prou.

HELGA: És que no me'n sé avenir. Com més hi penso... ¿Tu m'has sentit a mi demanar una anxova? És clar que no, jo he demanat un schnitzel, un senzill schnitzel amb amanida, però al cambrer, per alguna raó que se m'escapa, li ha semblat bona idea plantificar-hi una maleïda anxova a sobre.

TOM: Ja saps que a Barfüsserstrasse els preparen així.

HELGA: No me'n recordava.

TOM: Doncs llavors no en culpis el cambrer. A més, li has dit que te la tregués i ho ha fet.

HELGA: Jo volia un altre schnitzel. Un schnitzel normal, que no estigués empudegat per un tros de peix que a un il·luminat de Barfüsserstrasse se li ha acudit fotre-hi al damunt.

TOM: ¿El Klaus encara no ha arribat?

HELGA: No canviïs de tema. Saps perfectament que el Klaus va agafar la grip ahir.

HELGA va cap a la seva taula. A sobre hi ha unes cartes. Les examina. Una d'elles crida la seva atenció, és un sobre amb un segell vermell que destaca sobre els altres. Li sobta veure'l.

TOM: ¿Hi ha res per a mi?

HELGA deixa les cartes de banda ràpidament.

HELGA: Tu ho sabies, ¿oi?

TOM: Ningú m'havia dit que estava malalt. Ara li trucaré a veure com està.

HELGA: Parlo de la l'anxova. Tu sabies que l'hi posaven. Tu records aquestes coses, quin cafè serveixen a on i absurditats per l'estil. Sabies que posaven l'anxova i m'has deixat demanar l'schnitzel.

TOM: Em sembla que ets prou grandeta per demanar el que vulguis.

HELGA: No te n'has adonat —

TOM: No comencis —

HELGA: — estaves massa ocupat rient-li les gràcies al doctor Rosenthal. ¿Com era... com era allò que t'ha fet *tanta* gràcia? Ah sí, és clar, ¿per què hem de gastar-nos els diners a experimentar amb micos d'Uganda quan els joves alemanys d'avui en dia es comporten com primats? I tu, vinga riure.

TOM: Estàs traient les coses de polleguera.

HELGA: Que jo també hi era allà, Tom. Potser no ho records, però estava asseguda entre vosaltres dos, i no sé què em feia més fàstic, si menjar-me aquell tros de carn amb gust d'anxova o haver de veure com el meu marit li llepava el cul al cap de departament. (*Imitant TOM:*) «Jo estava segur que el Kaiserslautern es faria amb la lliga aquesta temporada, David...» (*Tornant a ella mateixa:*) David! Ningú li diu David i tu no en tens ni idea de futbol!

TOM: Helga, ja n'hi ha prou.

HELGA: Fins fa quatre dies no sabies ni que les pilotes són rondones.

TOM: Últimament m'interessa la Lliga, ¿què passa?

HELGA: Tu no suportes els esports. Mai t'han agradat des que de petit et feien la vida impossible al pati de l'escola. Però és clar, això no l'hi explicaràs al Rosenthal.

TOM: No m'agrada el que estàs insinuant.

HELGA: No estic insinuant res. Només m'emprenya que tractis el nostre superior com si fos un col·lega amb qui surts de còpies; m'emprenya que t'hagis entestat a anar a dinar a Barfüsserstrasse, i m'emprenya que tant te faci si foten una anxova sobre el meu schnitzel!

TOM: No m'han ascendit per fer-li la pilota al David —

HELGA: No li diguis David, ningú li diu David —

TOM: El Rosenthal ha considerat que jo era la persona adequada per substituir-lo, i tu, com a bona professional que ets, hauries d'acceptar la seva decisió.

HELGA: Jo tinc més experiència que tu.

TOM: No en bioquímica.

HELGA: I el consell, ¿què hi diu?

TOM: Tots hi estan d'acord.

HELGA: Quins collons. Saben perfectament que he renunciat a ofertes de la Bayer per anar a Berlín amb el doble de sou, l'última fa dues setmanes, però he preferit quedar-me aquí.

TOM: Ho han tingut present.

HELGA: ¿Saps quants anys fa que treballo a Marburg?

TOM: Des que vas acabar la carrera.

HELGA: Abans. Feia tercer i ja tenia una beca per accedir a aquest departament. I tu, en canvi, et presentes aquí a fer una suplència amb el teu títol de Harvard sota el braç i en tres anys, tres, ja acabes al meu mateix nivell.

TOM: Serà que sóc un bon científic.

HELGA: M'estàs dient que jo no ho sóc.

TOM: Sempre he dit que tu ets mil vegades millor que jo.

HELGA: Però no és a mi a qui ascendeixen.

TOM: ¿I és culpa meva?

HELGA: Ja no sé què pensar!

TOM: Però ¿com pots dir això? Tot el que sóc... tot el que he aconseguit, ha estat gràcies a tu. Tu mateixa vas moure'ls fills perquè em traslladessin al teu departament. Vas parlar amb el consell, fins i tot amb en Rosenthal. Te'l vas endur a Barfüsserstrasse i vas insistir perquè no em traslladessin a Munic.

HELGA: No et volia perdre.

TOM: Sempre t'he estat agraït pel que vas fer. I sempre ho estaré.

HELGA: Si és així, demostra-ho. Renuncia a la plaça. Digue-li a en Rosenthal que creus que jo sóc la persona indicada per substituir-lo.

TOM: Helga —

HELGA: Tu mateix has dit que estic més preparada.

TOM: No serviria de res.

HELGA: No ho vols fer.

TOM: Aquesta decisió no depèn de mi. Encara que renunciés —

HELGA: Ets un desgraciat —

TOM: Helga, sisplau —

HELGA: T'omple la boca d'agraïment, em recordes tot el que he fet per tu i a la mínima —

TOM: No està a les meves mans —

HELGA: — i a la mínima que et demano una cosa, un petit sacrifici que saps que és perfectament just, em fots la punyalada!

TOM: No saps de què parles! Jo et vaig proposar a tu! És en Rosenthal que no et vol.

HELGA: T'ho estàs inventant. En Rosenthal va ser el tutor de la meua tesi, em coneix des de la facultat.

TOM: Tot i així em prefereix a mi.

HELGA: ¿Per què?

TOM no respon.

HELGA: És perquè sóc una dona.

TOM: No és això.

HELGA: Sempre ha estat un cabró masclista. Una vegada va dir que abans que hi hagués una cancellera a Alemaya ens envai-rien els marcians.

TOM: Et dic que —

HELGA: Ara entenc la teva sobtada afició al futbol. No fos cas que pensés que ets un efeminat i li acabés donant la posició a un home de debò.

TOM: El problema és que no confia en tu.

HELGA: Això és absurd.

TOM: És per la teva germana.

HELGA: ¿La Ulrike?

TOM: No li fa gràcia que tinguis família al Berlín oriental.

Això agafa HELGA de sorpresa, que es pren un temps per posar els seus pensaments a lloc. No ho entén.

TOM: Sap que hi parles sovint, que els envies coses, a ella i als nens.

HELGA: Des que van aixecar el mur hi ha dies que no poden ni comprar menjar. I què.

TOM: Que estàs exposada.

HELGA: Exposada.

TOM: És la paraula que ha fet servir ell. Exposada. La Stasi podria utilitzar la Ulrike per... per al seu benefici. Si sabessin que tens accés a informació privilegiada —

HELGA, astorada: ¿En Rosenthal creu que puc passar informació als comunistes? Jo mai faria una cosa així —

TOM: És clar que no, però imagina't que un dia reps una truca-

da, i et diuen que... que els fotran fora del pis, o que li prendran els nanos... vés a saber què són capaços de fer.

HELGA: Per l'amor de Déu, que això no és el Projecte Manhattan. Només estem investigant una vacuna per a la pòlio.

TOM: Saps perfectament que hi ha règims que volen utilitzar virus com a armes biològiques. L'empresa no es pot permetre que un càrrec de responsabilitat tingui un punt feble d'aquestes característiques.

HELGA: Tu també el tens. Són la teva cunyada i els teus nebots. També et podrien extorquir a tu, però t'han donat el càrrec igualment.

TOM: No és el mateix.

Pausa. HELGA intenta entendre què vol dir.

HELGA: ¿Deixaries que els fessin mal?

TOM: El que vull dir és que jo no sóc d'aquí.

HELGA se'l mira interrogant.

TOM: En aquest moment l'empresa prefereix confiar en un americà abans que en un alemany.

HELGA es pren el seu temps per digerir aquesta informació.

HELGA: Sempre havia pensat que si feia bé la meva feina, si m'hi esforçava, i feia sacrificis, tindria la meva recompensa, però no, s'hi havia de fotre la puta guerra freda pel mig i enviar la meva carrera a la prendre pel sac.

TOM no sap què dir. Sap que hauria de dir alguna cosa, però no sap quina.

HELGA: Truca a en Rosenthal i digue-li que renunciis a la plaça.

TOM: Ja t'he dit que això no serviria de res. No te la donaran a tu.

HELGA: Se me'n fot. Jo ja no la vull. Però el mínim que podries fer és fer-me costat.

TOM: Ja et faig costat.

HELGA: ¿Donant suport a una decisió absurda i injusta?

TOM: En David només fa el que creu millor per a la companyia.

HELGA: Ara de cop i volta torna a ser en David.

TOM: I si jo hi renuncio no solucionem res. És un sacrifici inútil.

HELGA: Jo també he fet sacrificis per tu —

TOM: No, Helga, això sí que no —

HELGA: — però a tu ja t'estava bé —

TOM: — això no hi té res a veure —

HELGA: — però no volies que un fill et fes nosa —

TOM: La decisió la vam prendre plegats! No vagis de mare frustrada, ara, que tu vas ser la primera que va voler ajornar —

HELGA: Ajornar, exacte, ajornar. ¿I quant temps fa d'això?

TOM: Carinyo —

HELGA: No em surtis amb carinyos, ara. Tinc 37 anys. Aviat no podré ni plantejar-me tenir un fill sense risc de perdre'!

TOM: Ara la que està sent injusta ets tu. Tots dos vam decidir esperar perquè *tots dos* sabíem que un embaràs acabaria amb la teva carrera!

HELGA: Sí, i ara qui acaba amb la meva carrera ets tu!

TOM: Això no és cert!

HELGA: Aquest càrrec em pertocava a mi!

TOM: ¿I jo què vols que hi faci? ¿Renunciar a ser cap de departament perquè a tu se t'estan assecant els ovaris?

HELGA creua la cara de TOM amb una bufetada plena de ràbia i frustració. TOM es cobreix la cara amb la mà.

HELGA: Ets un fill de puta.

TOM: Sang.

HELGA: ¿Què?

TOM: Sang, estic sagnant.

TOM retira la mà, i efectivament, veiem com li raja sang del nas. TOM es mira el palmell tenyit de vermell, i la seva visió l'es-panta més del que seria normal.

Fosc a Alemanya.

Pennsilvània, març de 1981. Una casa rural de classe mitjana-alta a escassos quilòmetres a l'est de Gettysburg, poc abans del capvespre. Veiem un saló amb el mobiliari de rigor. Al fons, un finestral amb vistes a un gran llac, el llac Marburg. Totes les portes que veiem estan obertes menys una.

A un dels sofàs, WALTER no aparta la mirada del televisor. Estan emetent notícies. CLAIRE acaba d'entrar carregada amb unes bosses de plàstic, que va buidant sobre la taula mentre xerra. Veiem que ha comprat tot de material per organitzar una festa: plats i gots de plàstic, garlandes, etc.

CLAIRE: I la Dolores, ja saps, la caixaera de la botiga, evidentment, no s'ha pogut estar de preguntar què celebràvem, a aquella ja li pots posar un sordmut al davant que encara li farà preguntes i s'enfadarà si no li responen, i és clar, jo què havia de fer, doncs dir-li que li fem una festa d'aniversari a la teva dona, i ella, punyetera com és, que sembla que ho digui amb tota la candidesa del món, com si no hagués trencat mai un plat, ella em pregunta: «I quants en fa?» Quina barra. Si sap perfectament quants en fa, si ella i la Nancy van anar a escola plegades, però és clar, ella no dirà mai que en té cinquanta, no, abans morta, ella no en té ni un més que quaranta-cinc. Per l'amor de Déu, si comença a tenir una papada que sembla un gall

dindi d'Acció de Gràcies. Diria que se l'estira, així, pels costats del coll, perquè no se li noti la pell que li penja, i se'n fa un nus al clatell. El dia que menys t'ho esperis aquesta es ficarà a un quiròfan i sortirà amb la cara tota estirada, com la Liz Taylor. ¿Ja has vist com l'han deixat a ella? Per mi que li han fet una desgràcia, tot el dia amb aquesta expressió de sorpresa constant... Si fos jo, els demandaria. Tot i això, li he dit que rebria una invitació, és clar. Sí, ja ho sé, ja ho sé, no cal que m'ho diguis, ¿però què havia de fer? Ja sé que la Nancy no la voldrà aquí. Ja sé que es passa el dia malparlant de nosaltres, que si sembla mentida que m'hagi quedat soltera a la meva edat, que per alguna cosa deu ser, que si vosaltres només heu tingut un fill, que us vau casar massa grans... Sembla que per a ella mai hem encertat l'edat de fer res a la vida, i hauries de sentir el que diu del Walter Júnior, que no tinc esma ni de repetir-ho de gros que arriba a ser, però saps per què explica totes aquestes xafarderies, ¿no? Ja t'ho dic jo, per enveja. Enveja pura. Ella i la Nancy van anar plegades a escola, totes dues van tenir les mateixes oportunitats i mira, la meva germana ha acabat dirigint el negoci del papa, i mal m'està dir-ho, però fem els millors vins del sud de Pennsilvània, però això ella no ho veu, no, no ho veu, perquè està encegada per la ràbia, sap que es passarà la resta de la seva vida darrere la caixa registradora d'aquella botiga ruïnosa que ja et dic ara que acabarà fent fallida el dia que obrin el Wal-Mart aquell a Blooming Grove. Però jo l'he convidada igualment. ¿Saps per què? Perquè no vol venir. No vol trobar-se totes les seves companyes d'escola (que et recordo que tenen la seva edat però totes semblen més joves, de la primera a l'última). I no només això. Una vegada, que ens van convidar a la inauguració dels cellers dels Portwood, ¿te'n recordes?, em va dir: «És clar que hi penso anar, però ja et dic ara que ha estat de molt mala educació con-

vidar-me sense tenir en compte si tinc ganes de socialitzar o no.» ¿T'ho pots creure? Això va dir. I jo li vaig respondre: «Sí, és clar, la gent que obre les portes de casa seva per oferir-te menjar i begudes gratis són terriblement egoistes, Dolores.» Vaja, em sembla que he fet curt de tovallons. ¿Teniu tovallons de paper, Walter? ¿Walter? ¿M'escoltes?

WALTER: Han disparat a en Reagan.

CLAIRE: Ja ho sé, ho he sentit per la ràdio. Però aquí falten tovallons. De vegades penso que alguna cosa no ha de funcionar bé en aquest país, i ho dic amb tot el dolor del meu cor, alguna cosa no ha de funcionar bé perquè cada vint anys ens matin un president. No em preguntis què, que jo no sóc política, però ja et dic ara que normal no és. Tant que critiquen la Unió Soviètica i allà no disparen al seu cap d'estat. Allà esperen que es mori tot sol. Suposo que això els fa més civilitzats que nosaltres, d'alguna manera. Ara no m'entenguis malament, que tampoc voldria que els nostres estiguessin tota la vida a la Casa Blanca. ¿T'imagines una presidència vitalícia de Jimmy Carter? Quin horror. De fet, ja em sorprèn que algú que es diu Jimmy guanyés les eleccions. Un home amb un diminutiu mai pot ser un gran home, això és el que crec jo. Kennedy no es deia Johny. Rossevelt no es deia... bé, sí que li deien Teddy, però eren els altres; ell tenia la decència de signar amb el seu nom sencer. A aquest pas a Reagan li acabaran dient Ronnie. Això si no la dinya, és clar. Pobret. Em sap greu quan coses horribles passen a gent ben plantada. Espero que se'n surti: va dir que abaixaria els impostos un 25 per cent. ¿Què et semblen aquests barrets?

CLAIRE parla d'un ridícul barret de festa de forma cònica que s'ha posat al cap. En aquest moment entra NANCY, pàlida. Se sorprèn de veure CLAIRE allà.